

som paa, at ved at vedtage dette Forslag bliver der aldeles ikke gjort Ende paa alt Skudsmaal, paa ethvert Vidnesbyrd; det er kun det tvungne Skudsmaal, der bliver gjort Ende paa. Det vil naturligtviis staae ethvert Lyende frit for at enes med den Huusbond, han eller hun forlader, om at modtage et Skudsmaal paa løst Papir, som saa Bedkommende kan fremvise, hvor dertil maatte findes Reilighed og Opfordring, men som Bedkommende kan holde tilbage, hvis der ikke er tilstrækkelig Opfordring til at fremvise det. I saa Fald maa Lyendet tage Skade for Hjemgjæld, idet da Forsikringen om, at Skudsmaalet er tabt eller blevet borte, naturligtviis ikke allevegne vil blive troet; Mange ville mene, at det ikke bliver fremviist, fordi det er daarligt, men Bedkommende bærer dog ikke sin Skam omkring og kan desuden, naar han eller hun er istand til at forevise hæderlige Skudsmaal for de sidste Aar, opnaae en ny Tjeneste. Det gjør mig ondt, at da jeg affattede nærværende Lovforslag, stod det Foredrag, som den ærede Rigsdagsmand for Holbø Amt's 2den Valgfreds (Tscherning) for 9 Aar siden holdt under Lyndelovens Behandling, ikke saa levende for mig, at jeg mindedes alle Enkelthederne deri. Ganste vist stod det levende for mig, men Enkelthederne havde jeg glemt; havde jeg ikke glemt en saadan Enkeltthed, vilde jeg istedetfor Ordet „Lyendebog“ have brugt det af ham foreslaaede Udtryk „Rjeningsbog“, og skulde, som jeg haaber, mit Forslag gaae til anden Behandling, vil jeg naturligtviis til den Tid ombytte det, som jeg selv erkjender, mindre heldige Udtryk „Lyendebog“ med det af den ærede Rigsdagsmand dengang i Forslag bragte Ord „Rjeningsbog“.

Fermansen: Jeg skal tillade mig at anbefale det foreliggende Lovforslag til det ærede Things alvorlige og velvillige Overveelse og i Forbindelse dermed tillade mig med et Par Ord at udtale den Betragtning, som leder mig i saa Henseende. Der er især to Grunde, som jeg i denne Henseende støtter mig til; den ene, at Skudsmaalsbogen ikke — det troer jeg Erfaringen tilstrækkelig har godtgjort — fyldestgjør det Formaal, som den har

sat sig, at være en paalidelig Veileder for dem, der ville søge Lyende. Skudsmaalsbogen er i det Hele ikke at stole paa, og naar man vil have paalidelige Oplysninger om det paagjældende Lyende, saa er man nødt til at søge dem ad anden Ve. Jeg søger Grunden dertil især i den Billighedsfølelse, den milde Tænkemaade, som udgjør en saa væsentlig Bestanddeel af det danske Folks Karakter; thi man føler, at det er haardt, naar man stilles fra et Lyende, som man ikke har været velvornget med, og som man derfor ikke kan tildele et godt Vidnesbyrd, at paatrykke det et Stempel, som man veed, det bliver ved at bære sin hele Tjenestetid, ja som endog ubstrækker sin Virkning ud over samme. — Den anden Grund, hvorfor jeg samstemmer med dette Forslag, er den, at jeg troer, at hvor et slet Skudsmaal bliver et Lyende tildeelt — og tiltrods for at Reglen er det Modsatte, troer jeg, at Undtagelserne hverken ere saa eller lidet betydnende — der er det, selv hvor Lyendet har fortjent Skudsmaalet, i de fleste Tilfælde en for haard Medfart, idet det, om end ikke ganste affærrer, saa dog vanffelliggjør Lyendet Veien til Forbedring; og hvor Lyendet bliver tildeelt et slet Skudsmaal, der er uførtjent, der er det en Synnd imod den Bedkommende, der kan have de tungeste Følger, en Synnd, som Samfundet deler, saalænge det lader Døren staae aaben for denne Vilkaarlighed. Man vil maaffee møde mig med den Indvending, at dette hører til Undtagelserne, at det er ganste Saa, som faae en saa ubillig og haard Medfart. Dertil svarer jeg, at det kan ikke trøste mig, og jeg troer ikke, at det er nogen gylbig Grund til at gaae let hen over denne Sag. Der er vistnok Tilfælde, hvor Almeenvellet kræver, at den Enkelte ikke kan blive fri for at lide, men hvor Almeenvellet ikke med Nødvendighed fordrer et saadant Offer, der er det min Mening, at for Loven maa den Enkeltes Ret være ligesaa hellig, den Enkeltes Vel være ligesaa dyrebart, som de Manges. Det bliver altsaa Spørgsmaalet: om Samfundets Vel kræver, at vi blive ved at beholde en Bestemmelse som den i Lyndelovens § 59, saaledes som de vistnok have troet, der have vedtaget denne Paragraf. Det er imidlertid mit Haab, at man nu ved nøiere at